

## Abonamentele

## Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 2 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună  
mai mult.

## Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 3 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 7 fl., 1 an 14 fl.

## Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$  an 10 fr.,  $\frac{1}{2}$  an 20 fr., 1 an 40 fr.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,  
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,  
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:  
Sibiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.  
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 6 Martie st. v.

Cetitorii nostri știu, că, dela începutul apărerii acestei foi între afacerile importante naționale am numărat și afacerea ajutorului de stat pentru archidieceasa gr.-or. din Transilvania.

La timpul seu am regretat împregiurarea, că afacerea aceasta a ajuns acolo unde a ajuns, fără a ispiți mult, din a cui și cu a cui vină, și am aplaudat pasul cel hotărât al bisericii de a căuta remediu până la preainaltul Tron.

A venit timpul, ca biserica gr.-or. română din Ardeal, prin o nechibzuită procedere a ministerului de culte și instrucțiune publică, să se vadă silită a recurge la remediu din urmă: înaintea Tronului Maiestății Sale Monarchului Austro-Ungariei. Noi am fost așa de norocoși de am putut da informațiuni despre acest pas din urmă, informând publicul cetitor despre deputațiunea exmisă spre sfârșitul de a se presenta înaintea Monarchului cu o reprezentațiune din partea consistorului în numele sinodului archidieceșan. Tot noi am dat mai departe informațiuni despre pașii și primirea deputațiunii sub conducerea dlui vicar archiepiscopesc, archimandritul Nicolae Popea la preainaltul loc precum și despre rezultatul prealabil, dacă îi putem dice astfel, al deputațiunii.

Începem astăzi de a pune sub ochii cetitorilor două acte, pin care se va constata importanța ce atribuim noi acestei afaceri, care se poate că în ochii multora trece de ceva cu totul particular. Actele aceste sînt: reprezentația subșternută și adresa conducătorului deputațiunii, prin care s'a subșternut reprezentația.

Dar' și până vom fi publicat aceste acte amîndouă, în situațiunea politică în care ne aflăm va fi bine, poate neapărat de lipsă, a aprecia unele împregiurări, cari s'au atins foarte pe scurt și pe cât putem să nu s'au apreciat încă de nici o parte. Nu ne-a surprins de loc că diarele maghiare, oficioase și neoficioase, au păstrat cea mai adîncă tăcere asupra acestei deputațiunii, cu toate că de altă parte scim că până și biroul de corespondență din Budapesta umple lumea cu telegrame, îndată-ce s'a aprins un horn în Budapesta sau în Seghedin, sau un defraudant, de cari durere patria noastră este prea bogată, s'a prezentat el de capul lui înaintea tribunalului.

Ne-a surprins însă că în societatea românească chiar și în cea gr.-or. erau oameni cari aveau aerul a considera deputațiunea ca un post pierdut, trimis în focul luptei să se aleagă ce se va alege de el. Departele noi de a presupune așa ceva, dar' s'au aflat a oameni, cari în sensul acesta au explicat și atitudinea unui organ pretins a înaltpreasfinției Sale metropolitului din loc, tot așa de rezervată la început ca și a organelor maghiare.

Primirea cea prea grațioasă din partea monarchului de care s'a bucurat deputațiunea a schimbat fața lucrurilor. Diarele maghiare, care poate cu plăcere ar fi trim-

bițat în lume o respingere bruscă a deputațiunii, au rămas mute și mai departe. Căldura însă cu care a fost primită deputațiunea a înviat de nou speranța în dreptatea eternă și a întărit credința, că Tronul n'a putut să abandoneze pe poporul pururea credincios. Bucuria ce a străbătut ca și rațele luminii inimile poporului român gr.-or. a deșteptat și pe cei fără de nădejde, ba i-a împins să pornească acum cu devisa:

„La plăcinte, înainte,  
La nevoi, mai înapoi.“

ei înainte și se-și exprime bucuria de succesele deputațiunii.

Succesele ulterioare și în meritul lucrului sînt încă sub vîlul viitorului. Avînd noi însă în vedere, cum am șis, pre cele prealabile acelora, sîntem de cea mai bună speranță că și cele în meritul lucrului nu vor rămâne înapoi celor dintăiu.

Aceasta cu atât mai virtos cu cât Maiestatea s'a a rezolvit deputațiunei: că va dispune să i se facă raport despre statul cestiunei, și cu cât însuși ministrul din cestiune n'am auzit că s'ar fi arătat cu totul oponent nisuințelor bisericei gr.-or. române din Transilvania.

Dacă se urma calea aceasta îndată la început, când dl ministru de culte și instrucțiune a fost început a devia dela primul rescript împărătesc, prin care s'a aplaciat ajutorul de stat preoției române gr.-or. din Transilvania, câte amărîciuni și câte neînțelegeri puteau fi *ab inițio* delăturate.

Dacă-i va fi succes deputațiunei din cestiune, ca caile colțuroase să le facă netede cu atât mai bine și mai spre lauda ei.

Nu dicem cuvîntul din urmă în afacerea aceasta. Dorim însă ca să se rezolve în favorul bisericei gr.-or. române transilvane, căci prin o rezolvare în înțelesul acesta s'ar rezolva, sau cel puțin s'ar pune pe cale de a se pute rezolva și alte, pe care poporul român cu sete le așteaptă să se rezolve în sensul celui mai adevărat patriotism.

## Deputațiunea

consistorului archidieceșan gr.-or. la  
Maiestatea Sa.

Sub conducerea Preacuvioșiei Sale a Domnului archimandrit și vicar archiepiscopesc Nicolae Popea, Domnii asesori consistoriali Zacharie Boiu, Dr. Ilarion Pușcariu, Anania Trombițaș și Eugen Bröte, drept deputatiune a consistorului archidieceșan gr. or., au fost primiți în audiență de Maiestatea Sa Joi în 5 Martie st. n. Conducătorul deputațiunii predând Maiestății Sale reprezentațiunea consistoriului archidieceșan în cauza „mlei împărătesci“ a adresat Monarchului următoarea cuvîntare:

„Maiestatea Voastră cesară și apostolică-regească, preagrațiosul nostru Rege!

La însărcinarea sinodului archidieceșei gr. or. române a Transilvaniei, și respective a consistorului archidieceșan gr. or. din Sibiu, ne permitem a ne presenta cu cea mai profundă submisiune înaintea Maiestății Voastre și

a subșterne o preaumilită reprezentațiune a anumitei autorități bisericești în numele sinodului relativ la modul de împărțire a ajutorului de stat pentru preoțiile noastre.

Ajutorul acesta etot acela, pe care Maiestatea Voastră la ferbintele rugări ale fericitului, credinciosului și pentru noi neuitatului archiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna v'ați îndurat preagrațios a-l încuviința cu preainalta decisiune ddto Laxenburg 29 Maiu 1861 dintesaurulstatului exclusiv pentru preoțiile archidieceșei noastre.

Acest ajutor în suma de 24.000 fl. anuali s'a împărțit până nu de mult între preoție în sensul și după dispozițiunile exprese ale preainaltei decisiuni totdeauna prin archiepiscopul și consistorul archidieceșan. Acest mod de distribuire s'a schimbat însă într'acolo, ca pe viitor să nu mai împartă archiepiscopul cu consistorul suma ajutorului, ci domnul ministru însuși imediat preoției.

Maiestatea Voastră! Schimbarea această, aptă de a jigni greu autonomia garantată prin legea bisericei noastre de a degrada autoritatea și demnitatea bisericei, ba în ultimele sale consecuențe de a zădărnici chiar părintescile intențiuni ale Maiestății Voastre, — a provocat în inimile noastre cele mai dure roase îngrijiri pentru binele și prosperarea bisericei noastre și aceste îngrijiri sînt cu atât mai întemeiate, cu cât autoritatea bisericească cu ocaziunea competenței împărțiri a grațiosului dar între subordinații sei preoți a purces strict și conșciențios, și nu a dat nici cea mai mică ansă la vre-o schimbare, cu cât o atare măsură nu s'a mai luat față cu nici una din celelalte biserici și cu cât sîntem conșcii înaintea lui Dumnezeu și a Maiestății Voastre, că atât în dîle bune cât și în dîle grele, precum documentează număratoarele fapte, am păstrat neclătită credința noastră cătră gloriul nostru domnitor și cătră iubita noastră patrie.

Deoarece pașii făcuți în această privință din partea sinodului la domnul ministru unguresc de culte și instrucțiune publică au rămas fără succes: ne vedem nevoiți a lua refugiu la îndurarea și grația Maiestății Voastre și a ne ruga prea plecați: Maiestatea Voastră să Ve îndurați preagrațios a dispune, ca în ce privește modul de distribuire a ajutorului de stat, din motivele înșirate în prea umilita reprezentațiune să se susțină preainalta decisiune dela 29 Maiu 1861 și mai încolo.

Maiestatea Sa ascultînd cu deosebită bunăvoință această cuvîntare și cerînd unele deslușiri în privința schimbării modalității de distribuire, s'a îndurat preagrațios a rezolvî deputațiunei că: va dispune a i se face raport, și încât va fi cu putință va lua în considerare cererea bisericei.

Primirea deputațiunii a fost preste tot excepțional de grațioasă, astfel încât membri de ai deputațiunei, cari de mulți ani încoace au mai făcut parte din deputațiuni la Maiestatea Sa în afaceri bisericești și naționale, nu-și aduc aminte de vreo mai grațioasă nici în timpurile cele mai favorabile Românilor prin anii 1863—64.

## Revistă politică.

Sibiu, 6 Martie st. v.

Proiectul de lege pentru reforma casei magnaților s'a desbătut în comisiunea de trei într'atîta, încât desbateră lui în casa magnaților promise a fi foarte scurtă. Cu atît mai interesantă va fi votarea, deoarece pe lîngă toate compromisele servile și dejositoare pentru guvern, o parte însemnată a membrilor casei de sus e hotărîită de a respinge chiar și proiectul modificat. Față cu factorii puternici, cari au încheiat compromisul cu guvernul, stau toți magnații, cari au să-și peardă prin reformă votul în casa de sus. Guvernul crede, că va pute cîștiga 200 voturi pentru proiectul modificat, — tot la atâte voturi contează însă și magnații opoziționali. În fruntea opoziționalilor stau — precum ni se comunică — contele Carol Pongrácz, contele Felix Zichy și baronul Ludovic Jósika. Cei dintăiu se bucură de o mare popularitate în Ungaria, ear' cel din urmă e așa dîcînd conducătorul magnaților transilvaneni. Opozițiunea poate altcum conta și la alții, deoarece amărîciunea în contra guvernului a ajuns la culme. Cu cele mai importante dispozițiuni ale compromisului poate se îndestulau toți magnații presupunînd, că s'ar fi primit propunerile conților Ferdinand Zichy și Aurel Dessewffy făcute în favorul magnaților mai săraci. Deoarece însă guvernul a străbătut cu moțiunea sa, în urma căreia s'a acordat tuturor membrilor, cari rămân afară, dreptul activ și pasiv de alegere, magnații se simt scurtați în drepturile lor, fiind mai cu seamă de părerea, că numai magnații pot fi aleși, prin ce s'ar pute crea un echivalent pentru acele drepturi, cari sînt pierdute prin nascere, însă cîștigate prin reformă.

Magnații mai accentuează și aceea, că membrii numiți, precum sînt și comiții supremi (prefecții) nu s'au numărat nici când între membri stabili, deoarece prin destituirea din postul de prefect și-a pierdut respectivul și dreptul de a se presenta în casa de sus. Magnații au contat cu toată siguranța la cele cinci-șeci locuri, de cari s'ar împărțese în urma alegerilor membrii rămași afară, și acum în urma hotărîrii de alaltăieri a comisiunii de trei vor ave și prefecții și episcopii titulari dreptul pasiv de alegere.

Eventualitatea aceasta, precum și censul cel mare sînt motorii adevărați ai opozițiunii. Cu toate aceste rezultatul votării încă nu se poate constata, din împregiurarea, că cel puțin decem membri ai comisiunii de trei vor vota în contra primirii proiectului, însă putem concluda, că pe domnul Tisza și faimosul seu proiect nu-i așteaptă colaci în casa magnaților.

Cu privire la conflictul englez-rusesc se telegrafează din Petersburg diarului „N. fr. Pr.“ cu datul de 16 Martie următoarele: Deslegarea conflictului afghan se va întîmpla încă în săptămîna aceasta. Cercurile militare insistă altcum prelînga înaintarea în Asia centrală, sînt însă în contradicere cu ministerul de interne. În cercuri de influență se dorește foarte tare încungiurarea unui conflict sângeros. De altă parte se sperează, că Herat-ul mai curînd sau mai tîrziu va ajunge în posesiunea Rusiei. Divisiunea

staționată în Saratow a primit ordin de plecare spre Turkestan.

Din toate aceste însă nu ne putem cuminți. Până când guvernul englez și rus se asigură unul pe altul reciproc de cea mai mare bunăvoință și dorință de pace, autoritățile afgane fac pregătirile cele mai mari de război. În toate părțile se renovează și zidesc fortificațiunile și în privința aceasta atențiunea generală e îndreptată spre Herat.

Comitetul național din Albania a adresat către poporațiunea albaneză următoarea proclamațiune:

Fii ai Albaniei! A sunat oara în care patria vă cheamă să scuturați jugul urgisit și umilitor și să vă liberați de tiranii îngrozitori și înșelători. Vați bătut totdeauna numai pentru alții, cari, drept răsplată pentru sacrificiile voastre, v'au trădat. Acum a sosit ziua în care, dacă voiți să nu mai gemeți în sclăvie, trebuie să apucați armele pentru voi înșivă și să luptați pentru libertatea voastră.

Albanezi! Dați urmare acestei proclamațiuni și salutați-o voioși, ca fii ai bravilor părinți. Aduceți-vă aminte de strămoșii vostri glorioși, cari n'au tremurat înaintea războiului. Arătați lumii că iubirea pentru libertate vă unesc ori-care ar fi religiunea, căreia aparțineți. Gândiți-vă la viteazul Skenderbey și la Ali-pașa, cari ambii și-au găsit moartea în mâinile Turcilor. Amintirea faptelor lor, eroismul lui Fallisti și Marco Bozzari vă însușesc în timpul de luptă.

Stringeți-vă rîndurile în lupta pentru libertate. Ridicați-vă Albanezilor, apucați armele ca să alungați pe apăsători și să presentați lumii o țară liberă. Toată Europa privește la voi așteptând să începeți marea luptă pentru libertate. Națiunea franceză și cea engleză așteaptă succesul vostru. Fiți fără milă față cu toți, cari vi se opun, iertați pe cei cari vi se supun. Curajosi, cari luptă pentru libertate, le lucesce biruința sigură. Sculați-vă dar' în lupta sfântă pentru independența Albaniei.

Trăească Albania liberă.

### Ziua de 15 Martie și Maghiarii.

Scie toată lumea că în ziua de 15 Martie 1848 poporul maghiar a proclamat revoluțiunea. Au trebuit să sară întru ajutorul dinastiei toate popoarele, ba a trebuit să vină chiar Rusia să restabilească pacea și să apere tronul Augustei familii domnitoare a Austriei. Dela 1867 încoaci Maghiarii serbează amintirea proclamațiunilor revoluționare din amintita zi fără de nici o genare. Astfel s'a serbat aceea zi și în acest an în toate orașele ungurești și chiar în capitala Ungariei. Blăstămuri și injurii la adresa popoarelor ce au sărit întru apărarea tronului, vorbiri însușite pe piețe, în birturi și la banche — nimic n'a lipsit pentru-ca tinerimea și poporul maghiar să nu uite faptele acelei zile. Și nime nu-i trage la dare de seamă pentru aceasta. Rămâne ca guvernul din Pesta să fie întrebat, cum

poate să permită serbarea atât de demonstrativ a zilei de 15 Martie 1848. Aceasta e de datorința deputaților din dietă. Guvernul maghiar, care a depus jurământul în mâinile Monarchului permite să se serbeze în mod atât de demonstrativ o zi de memorie antidinastică. Diarele maghiare sînt pline de provocări spre a deștepta însușire pentru ziua de 15 Martie 1848. Aceste toate se fac sub ochii guvernului și se fac într'un timp, când același guvern opresce pe cetățenii români dela intrarea în biserică. Pentru a scoate pe Români din biserică sînt concentrați gendarmii, e comandată miliția să stee gata, și aceasta pentru noi, cari decâte-ori am luat arma în mână am luat-o pentru apărarea tronului și a patriei, car' pe Maghiarii nime nu-i trage la dare de seamă pentru serbătorirea alarmătoare a unei zile, în carea s'a proclamat lupta în contra întregității monarchiei.

Diarele maghiare precând deoparte publică agitațiile în contra popoarelor nemaghiare, din cauză că aceste au sărit în ajutorul tronului, de altă parte agitează la însușire pentru ziua de 15 Martie 1848 și deplâng nereușitul cauzei pentru care s'au revoltat Maghiarii în 1848. „Budapesti Hirlop“ dela 15 l. c. n. sub titlul „15 Martie“ scrie:

„Unde ești, ce te-ai făcut frumoasă libertate a patriei mele? Întocmai cum bătrânii își aduc aminte de tinerețe, tot astfel cugetăm și noi îndărăt la cele ce s'au întemplat cu noi înainte de aceasta cu 37 ani! Bătrânii pecioviți, cari se numesc astăzi pe sine liberali, atunci au fost într'u adevăr liberali. S'au însușit pentru principii. Au creșut în democrație și în egalitatea oamenilor și s'au infocat pentru libertatea popoarelor. Și-au riscat viața pentru constituțiunea națiunii și au fost convinși, că fiind cuvântul liber, va birui dreptatea și că dacă vor sedea în legislațiune reprezentanții poporului, se va împlini voința națiunii.

„S'au împărășiat iluziile. Dar' nu streangul hingherului le-a înădușit, ei, ajungînd libertatea la putere, au desbrăcat în pelea goală libertatea. Filosofia vieții apare ca o prosă rece și patriotismul calculator a făcut din sanctuarul dietei o scoală de comerț, unde se măsura interes cu interes.

„Se predică principii și convingeri, dar' numai pentru-ca să formeze obiect de țîrg. Partidele se luptă cu foc între sine, dar' partea politică a luptei nu e serioasă . . . .

„Oamenii s'au schimbat . . . Numărul idealistilor e neînsemnat chiar și între tinerimea studioasă. Cu atât mai mulți sînt cei ce cearcă funcțiuni.

„Dar' pomul libertății poporului nu poate peri ca ziua din Martie care earăși se va reîntoarce. Cu timpul omenimea va în-

tineri. În locul ideilor îmbătrânite se vor născă altele nouă și inimile timpite nu demandă vieții nouă. Se vor născă preoți, profeți și conducători de război ca înainte de aceasta cu o jumătate de secol în Ungaria și o nouă generațiune îi va urma. Aceasta earăși va fi odinioară așa.

„Soarele strălucitor din Martie ni-o promite aceasta“.

În același număr „Bud. H—p“ aduce și o poezie în onoarea zilei antidinastice de 15 Martie anul 1848. Eată ca ea ideii:

„În ascuțitul sabiei noastre strălucim gloria; sufletul lui Rákoczy s'a reîntors în noi Europa admira și tremura înaintea Eroului (?) er' recând noi îngenunchiam lîngă el. La numele lui adorat sângele nostru fierbea; al lui e meritul că sîntem, că trăim: Erou al nostru, Kossuth, meritul e al teu. Maghiarule, inima-ți bată cu mîndrie. Inima-ți bată cu inima lui mare, ce va trăi încă și în mormînt și ceea ce a încheiat în luptă sângele și lacrimile, idea va forma pe cenușa lui piramidă. Verdețea eternă din Martie se deschide; această verdețea eternă se cuvine pe capul teu, ne încununăm în această zi cu ea. Faima ta o șoptesce toată frunza“.

„Magyar Polgár“ de ieri e plin de poezii în amintirea zilei de 15 Martie 1848; tineri și bătrâni au serbat această zi în modul posibil cel mai demonstrativ. Nimeni nu i-a împedecat să se bălăbească cum le place și să demonstreze în auzul lumii; popoarele nemaghiare, cari au rămas credincioase Tronului și au sărit ca să aducă la ordine pe „recuceritorii“ din 1848, sînt numite necredincioase și între aceste ne numără și pe noi cu numele și aceasta în auzul nostru fără a le cere seamă de această calomnie. Toate aceste le fac fără ca să le spună și în altă limbă și în credință, că nimeni nu le va auzi dela locurile mai înalte.

Aceste toate convin cu ideea de stat maghiar și vai de cel ce ar cuteza să-i împedecă dela manifestarea dorințelor lor. Nouă nu ne e permis a serba amintirea zilei de 3/15 Maiu anul 1848 când am jurat credință Împăratului.

### Despre persecuțiunile îndurate de noi

„Vocea Covurluiului“ scrie:

Maghiarii se vede, că s'au hotărît a scoate pe Români de sub coroana Sf. Stefan cu orice chip din atitudine la români pacifcă și pasivă de până acum. Nu mai departe decăt mai deunăzi, când cu aniversarea lui Horia, Cloșca și Crișan, au mers în acest scop cu îndrăzneala până a împedeca în Transilvania prin forța publică, prin gendarmi, săvîrșirea serviciului divin în bisericile ortodoxe și de rit gr-cat., și dacă preoții români nu ar fi fost mai cu minte decăt oamenii stă-

pânirii, cari au dat asemenea ordine, sigur, că scopul pe care par' a-l urmări ar fi fost atins, căci poporul infuriat era mai mult decăt dispus de a sfășia în bucăți pe agenții forței publice. Grație însă spiritului de moderațiune ce l-au dovedit preoții români la această ocaziune, pericolul unei erupțiuni a legitimei furii a Românilor a fost înlăturat, cel puțin pentru moment.

Încurajați de această presupusă indolență a elementului român, autoritățile maghiare au secuestrat câteva zile mai în urmă dintr'o librărie din Năsăud mai multe cărți românești, între cari și istoria revoluțiunii lui Horia de N. Densușanu, pentru care autorul obținuse autorizațiunea formală de a le pute distribui în părțile locuite de Români de preste munți. Pretextul era, că acea librărie stătea în legături cu mai multe firme din România, cari conspiră contra ideii de stat maghiar. Luând de basă un asemenea ridicol motiv, nu ne-am mira de loc dacă guvernului unguresc, i-ar plesni prin cap a da ordine de urmărire și contra tuturor librăriilor și tipografilor din România, cari și ele, răspîndind literatura română, agitează prin aceasta contra întregității statului maghiar. În fața unei asemenea stări de lucruri, nu ne rămîne decăt a ura Maghiarilor drum bun înainte pe calea, pe care au apucat, siguri fiind, că nu Români vor ave a se căl de desnodământul final, la care vor ajunge prin nebuliile lor.

### Cronică.

Părechia princiară de coroană va sosi în 25 a lunei curente în Zara, în 27 va fi în Fiume, de unde va pleca în 28 a lunei curente spre Viena.

Numire. Ioachim Nădeșan practicant la tribunalul din Odorheiu-secuiesc a fost numit vice-notar la judecătoria cercuală din Ocland.

Crucerii de aramă se vor înmulți. În monarchia întreagă circulează de present monede de aramă în valoare de 11.800.000 fl., dintre care în Ungaria 30%. Monede de hârtie circulează earăși în proporția de 70%: 30% în monarchia întreagă 38 milioane fl. Astfel argint și aramă în monarchie se vine pe fie-care om 1 fl. 33 cr., ceea-ce relativ cu alte state e foarte puțin. În Germania argint și aramă se vine pe cap 5 1/3 fl. Înmulțirea monedelor de aramă e de lipsă și pentru aceea, căci acum avem încă să ținem seamă și de Bosnia și Herțegovina. S'a hotărît dar' să se bată monede de aramă încă în valoare de 2 milioane, dintre care 600.000 fl. i se vor da Ungariei. Monede de câte 4 cr. nu se vor vîrșa ci numai de câte 1 cr. Astfel se vor mai bate în Austria 140 milioane de cruceri, ear' în Ungaria 60 milioane.

Încălcareă librăriei „Concordia“ din Năsăud a deșteptat — după cum i se scrie lui „Sieb. D. Tageblatt“ — senzațiune și în cercurile din Bistrița cu atât mai virtos, că tot ce s'a confiscat s'a confiscat numai ca protonotarul Pánczel să nu meargă fără de vre-o hârtie în buzunar.

### Foița „Tribunei“.

#### Teoria lui Rösler.

(Urmare.)

Mai departe în cursul năvălirii barbare orașele vechi Dacii dispăruseră, și cu orașele au dispărut și viața de stat romană (p. 183).

„Năvălirea barbarilor asupra Daciei avuse deci de efect de a stinge cu totul viața de stat român, de a stîrpi ori-ce soi de așezăminte organizatoare, de a arunca poporul daco-român earăși în starea primitivă încare se făcură însgherbările societăților. Daco-Românii se duseră în munți. Acolo reduși earăși în cea mai mare parte la starea de păstori, ei recădură dintr'una în altă și complicată organizațiune de stat romană în viața patriarchală, în care uitară împreună cu toate noțiunile ce se referau la viața organizată și cuvintele ce le însemnau“ (p. 187).

Așa că „nu există la poporul român nici un singur așezămînt politic, care ar fi moștenit dela Romani, totul este la ei nou, totul îmbracă forma slavonă sub a căreia înrîurire s'a încheat earăși în Dacia viața de stat“ (pag. 183).

Apoi „când (Romanii) reîncepură a însghება viața de stat sub înrîurirea Slavonilor se întemeiară și orașele nouă“ (pag. 188).

Cele mai multe orașe și sate au fost întemeiate de Slavoni, Maghiari și Nemți (p. 196).

Astfel toate instituțiunile române sînt împrumutate dela Slavi. Între altele Romanii primă dela Slavi și instituțiunea judecătorilor aleși sau a conjuratorilor, așezămînt „pe care Românii din toate țările dela nordul Dunării l-au introdus în daraverile lor judecătorești prin mijlocirea Slavilor, cari ei înșiși împrumutaseră acest sistem de dovadă dela Germani“ (p. 155).

În biserică Românii adoptară ritul slav și limba slavonă ca limbă oficială, și cauza acestei adoptări era, „că Bulgaria se întindea, cel puțin în vremile întăului regat bulgar și pe rîpa stîngă a fluviului asupra Moldovei, Valachiei și Transilvaniei“ (pag. 70, 93).

Slavii acestia „cari au dat un adaus atât de însemnat de numiri țărilor locuite de Români, au dispărut cu totul, fiind absorbiți mai cu seamă de elementul românesc, și întroducînd în poporul lor (al Românilor) aceea puternică dosă de element slavon, care îi dă caracterul seu deosebit de frații sei din apusul Europei“ (?) (pag. 213).

Chiar și „unirea mai strînsă a Românilor cu Slavii (?) dovedesce, că aceste două popoare au avut o comunitate de existență pe pămîntul Daciei“ (pag. 292).

După domnia Bulgarilor urmă apoi domnia Ungurilor în părțile de preste Carpați.

„Ungurii au cucerit mai întăiu Transilvania, chiar atunci când au pășit preste Carpați și numai cît mai tîrziu au întins ei domnia lor și asupra Panoniei“ (pag. 110).

Românii de preste Carpați sînt a se privi ca supuși de Unguri prin arme și așa se explică într'un mod foarte firesc apăsarea cea grea, în care căduseră dîșii (pag. 288).

Pe când elementul unguresc absorbi în sine nobilimea română, de altă parte țeranii români absorbiră și ei pe țeranii unguri.

„Țeranii unguri deveniră cu timpul Români(?) prin faptul apăsării comune în care trăiau. Eată pentru-ce nu se găsesc decăt prea puțini țerani unguri în Transilvania... cu toate că actul din 1437 arată că țeranii unguri erau îndestul de mulți în această țeară“ (pag. 169).

„Clasa de jos unde predominau Românii înrîuresce la rîndul ei pe țeranii unguri pentru a-i preface în Români“ (pag. 172).

În ce privește mai departe pe Românii din nordul și din sudul Dunării, nu se poate de loc constata, că limba română și limba macedo-romană s'ar fi desvoltat pe unul și același teritor (pag. 221).

„Căci este cunoscut că un Român dela nordul Dunării nu poate fără un studiu sau obicinuire prealabilă să înțeleagă dialectul vorbit la sudul Balcanilor și vice-versa“ (p. 215).

„Daco-Românii și Macedo-Românii sînt deci două popoare deosebite prin obârșia lor... Pentru Românii din Macedonia elementul latinesc provine dela coloniile, pe cari republica le trimisese în cea țeară în Epir și în Tesalia“ (pag. 224).

Și la toate desvoltările aceste îmbrăcate

într'un stil polemic cu „scriitorii protivnici“ Românilor, concludiunea d-lui Xenopol este, că Românii de astăzi din nordul Dunării n'au părăsit Dacia-Traiană.

În fine d. Xenopol își exprimă speranța că va veni odată ziua, când Dacia va deveni earăși „în stăpînirea adevăraților seicopii“ (pag. 294).

Și când ne întrebăm, cari sînt acești adevărați copii ai Daciei? Pe lîngă toată conștiința și buna noastră intențiune, nu aflăm altă explicare în scrierea d-lui Xenopol, decăt: „Românii... contemporani cu Slavonii în Dacia“ (pag. 214), prin faptul contopirii Românilor cu Sarmații.

Din cele expuse până aci vedem așadar, că scrierea d-lui Xenopol nu este îndreptată numai în contra teoriei lui Rösler, dar' mai mult în contra scoalei istorice române.

Să vedem acum dacă în scrierea, care ne-o presentă d. Xenopol, avem înaintea noastră o lucrare critică asupra izvoarelor ce se raportă la Români, dacă domnia-sa a consultat aceste izvoare din prima mană, le-a studiat, analizat, cernut și comparat, în fine dacă d. Xenopol și-a format o convicțiune a sa proprie întemeiată pe basa unor cercetări îndelungate și amănunțite, dacă a ajuns stăpîn cu cunoștințele și cu spiritul pe vastul material de izvoare, ce se presentă unui om, când cugetă la epoca dela anul 105—1300.

Din nefericire însă nu aflăm aici pe omul

**Diua de 15 Martie** au serbat-o Maghiarii un sgomot ne mai pomenit. La Budapesta, Dobrițin, la Brașov, în frunte cu inspectorul de scoale K o o s, în Gran, Oradea-mare, Seghedin unde vre-o 10.000 oameni au întreprins un pelerinaj la mormântul lui Casimir Rulikovszky. S'au trimis telegrame de felicitare lui Kossuth, s'au declamat poezii depela 1848, s'au ținut vorbiri numite decătră „Pester Lloyd“ în o notiță cam ascunsă din numărul seu de ieri „patriotice.“ Nicăiri gendarmeria nu a fost comandată pentru a împiedica demonstrațiunile. Aceste s'au întâmplat pre atunci, precând în contra noastră e porită incușițiunea. Maghiarii își vor fi dicend: Să ne însușim, căci Maiestatea Sa e de present departe la Viena, ear' când va veni la Budapesta, noi ne vom fi delectat în amintirea faptelor noastre din 1848.

\*

**Academia română.** „Monitorul oficial al României“ raportează:

„Sâmbătă, 2 Martie, la oarele 2 după ameași, M. S. Regele a asistat la ședința publică a Academiei române.

„La sosire, Regele fu întâmpinat de dl D. Sturdza, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, precum și de d-nii profesori Bacaloglu și Quintescu, vice-președinți ai academiei.

„După deschiderea ședinței de cătră M. S. Regele, dl profesor Hașdeu dete cetire lucrării sale asupra *Etimologicum magnum Romaniae*, pentru care Maiestatea Sa binevoi a-i exprima odată cu Înaltele Sale felicitări și dorința, ca academia să urmeze înaintea cu această importantă lucrare.

Dl Barițiu ceti raportul asupra cercetărilor facute de d-sa în Transilvania, privitoare la documentele istorice ale României; după care dl G. Sion expune situațiunea actuală a bibliotecii academiei.

„Ședința terminându-se, Maiestatea Sa, după-ce binevoi a convorbi cu multă afabilitate cu mai mulți din d-nii membri, vizită biblioteca și se întoarce la palat la oarele 4“.

\*

**Salonul literar Maiorescu în București.** Sâmbătă seara, d. Caragiali a cetit, dice „Românul“ în saloanele d-lui Maiorescu noua sa comedie în trei acte „De ale Carnevalului“, premiată la concursul dramatic al teatrului național.

Succesul cetirei s'a arătat printr'un lung hohot de ris, care nu a încetat de cât odată cu terminarea actului III. Nu credem a ne înșela predicând d-lui Caragiali un succes și mai mare decăt acele ale „Nopții Furtunoase“ și „Serisoarei perdute“.

\*

**Conferență despre România în Paris.** „Românul“ află cu plăcere că d. I. I. Nacian, acum de curând numit membru al societății „de economie sociale“ din Paris, va ține acolo, în localul acestei societăți, o conferență asupra „României economice și sociale“.

\*

**Duel american.** Din Leopold se scrie că acolo s'a împușcat un student de drepturi și locotenent în rezervă. În scrisoarea ce a lăsat a declarat, că s'a împușcat în urma unui duel american. Poliția cearcă să afle pe contrarul.

care a folosit isvoarele din prima mână, nu aflăm pe exploatorul laborios, pe scriitorul, care se aibă deplină cunoscință despre materia de care se ocupă.

O parte foarte însemnată din cronicari și aproape toate documentele le folosesc numai după citațiunile altor scriitori.

Mai mult, expunerea și explicarea faptelor în cestiunile cele mai principale, cari se raportă la istoria română, le copiează chiar din scrierile acelora, pe cari își propune a-i combate, prezentându-ne astfel cercetările și aprecierile acestora ca laboarea și ideile sale proprii.

Noi însă vom lăsa aici cu totul la o parte lunga serie de plagiatuiri, ce le întâmpinăm în cartea d-lui Xenopol, și ne vom restringe în cursul acestei critice numai la cestiunile de o importanță mai principală.

#### 1. Bulgaria dincoace de Dunăre.

Aceea ce ne suprinde mai mult în scrierea d-lui Xenopol este reactivarea vechii fabule în privința unei lungi dominațiuni a Bulgarilor asupra Țerii-românești, a Moldovei și Transilvaniei, extravaganța istorică, că țările aceste sau numit odată Bulgaria dincoace de Dunăre.

Să cercetăm așa-dar' câtă veritate istorică se află în acest drept fabulos al Bulgarilor asupra țărilor române. Să vedem dacă d. Xenopol a studiat această cestiune pe baza documentelor contemporane și cu toată serioșitatea, dicem această cestiune, fantastică ce e drept, dar' importantă pentru trecutul istoric al țărilor noastre.

### Scolastic.

#### Lucrul de mână

în scoalele de băieți și în institutul pedagogic.

(Raport prezentat în urma însărcinării ven. consistor archidiecean, corpului profesoral dela seminarul „Andreian“.)

(Urmare.)

Privind pe basa celor tocmai desfășurate instrucțiunea precum se predă ași în scoalele primare, ne convingem că, învățământul, ținând a fi educativ, a cultivat, ce e adevărat, amândouă grupele amintite mai sus, dar' nu a tras tot folosul ce l-ar fi putut trage din ele și n'a folosit toate mijloacele, ce ele oferă pentru ajungerea mai perfectă și mai cu înlesnire a scopului prefipt. S'a dat deosebită îngrijire culturii intelectului, cu scop de a se influența cultura caracterului, însă intelectul constituind numai o parte a ființei omenești, cultura lui, față cu întregul ființei omenești, a dus la unilateralitate, ear' unde există unilateralitate nu este dezvoltare armonică, și unde nu este dezvoltare armonică, nici despre adevărată formare a caracterului nu poate fi vorba. Învățătura dar', deși contribuie la dezvoltarea facultăților noastre intelectuale și prin ele la dezvoltarea simțimentelor, dorințelor și năzuințelor, numai dacă ajunge a supune toate raționamentele adevărate poate contribui la dezvoltarea caracterului. Chiar și așa însă, fiind lucrarea ei unilaterală, nu ne dă garanță pentru ajungerea neîndoieșnică a rezultatului dorit. Căci se nu perdem din vedere că spiritul se manifestă numai prin organe fizice și numai încât aceste organe sânt deprinse a executa cu promptitudine ordinile spiritului, este cu puțință o mai spornică înaintare intelectuală și o mai trainică formațiune a caracterului. Aceasta este partea unde scoala până acum a lucrat prea puțin. Ea a purtat prea puțin grije de deprinderea organelor fizice ale spiritului. Sânt numai câțiva ani de când s'au introdus grădinișle scolare, cu scop de a deprinde prelevii scoalei primare, cu unele lucrări de prima necesitate în agricultură, nu e de mult, de când s'a stăruit cu tot din adinsul pentru introducerea în aceleași scoale a gimnastice și a desenului, cari urmăresc aceeași țință, sporirea dexterității organelor fizice, cu scop de a contribui și prin ea la o mai perfectă dezvoltare intelectuală și morală. Toate aceste sânt încă numai începuturi, și le lipsesc fundamentul metodic, pentru-ca ele în scoalele noastre se aibă folosul dorit. Chiar pentru cazul, când ele ar fi metodice bine reprezentate, nu ne-am pute măriginii aci, ci ar trebui să facem un paș mai departe. Căci scoala de până acum, cultivând cu predilecțiune intelectul a sport în măsură deosebit de mare receptivitate, în același timp în care a neglijat aproape cu totul productivitatea. Acela însă, care tot primese, fără a produce și a da si el ceva din al seu pentru alții, va fi un membru puțin folositor al societății omenești. Oamenii produși de scoala de ași, îndreptați cu cugetul lor prea mult asupra vieții interioare, și prea puțin abili pentru practica vieții, își perd cu timpul interesul pentru realitatea ce îi încungiuă și devin oameni visători, cari, absenți cu spiritul din această viață, nu-și mai află nici condițiile pentru existența lor în această lume reală. Din acest motiv s'au ridicat grele invinuiri în contra scoalei și dacă ea, ca instituțiunea menită pentru promovarea culturii și prin aceasta pentru promovarea fericirii masei poporului, nu va lua considerare la trebuințele vieții, ea își va pierde în detrimentul intereselor ce voesc să cultive, influența ce are să exercite chiar asupra vieții

Dacia-Traiană, sau cu alte cuvinte, Țeara-românească, Moldova și Transilvania supuse Bulgarilor mai multe sute de ani, țările române numite Bulgaria dincoace de Dunăre, cestiunea numai are de a face nimic cu Teoria lui Rösler, ea tinde din contra la transformarea totală a istoriei noastre vechi.

Spre a ne convinge însă de sistemul autorului urmat în această materie, vom desface scrierea d-lui Pic: „Ueber die Abstammung der Rumänen“, la capitulul Bulgaro-Vlachien și scrierea d-lui Xenopol la capitulul intitulat: „Biserica română de rit slav“ și vom ceti următoarele:

Xenopol, 70.

Pic, 70.

„Să căutăm deci a stabili pe date positive adevărul în această cestiune“.

„Wollen wir also an dieser Stelle versuchen, den Gegenstand, soweit es möglich sein wird zu beleuchten“.

Așadar' însuși Pic premite dela începutul acestei materii, că totul este numai o simplă încercare pentru a lumina pe cât se poate mai mult cestiunea.

Dl Xenopol însă schimbă cuvintele din textul german: încercare pentru a lumina a cestiunea, și le substitue cu altele: pentru a stabili adevărul pe date positive.

(Va urma.)

poporului. În viața individului însă, întocmai ca și în a colectivității indivizilor, adevărată omenească, lucrul de mână ocupă unul din locurile cele mai de frunte dintre ocupațiunile omului, și pe dezvoltarea lui se bazează bunăstare materială, și și cea intelectuală și morală atât a indivizilor cât și a societății. Și dacă noi în scoală cultivăm multe specialități, dela cari nici pe departe în viață nu tragem folosul ce-l putem trage din lucrul de mână, pentru-ce oare tocmai acest lucru de mână, în scoală să-l ne-socotim? Filosoful și pedagogul Herbert dice în scrierea sa asupra metodelui lui Pestalozzi deservită în opul „Cum își învață Gertruda copiii“ între altele: „Fără îndoială învățământul cel mai necesar trebuie să fie acela, care învață pre oameni ceea-ce le este mai de trebuință. Ceea-ce este mai de trebuință e necesar sau pentru ființa lor fizică sau pentru cea morală; pentru cea fizică, ca să-i câștige mijloacele de traiu, pentru cea morală, ca să cunoască și să scie a-și implini datorințele sale ca cetățean, ca părinte, ca soț. Categoriei prime aparțin agricultura, fabricile și lucrul în general, categoriei a doua religia, moralul, noțiuni despre drepturile și datorințele civile. Și în adevăr, fiecare om care nu voesc să fie un consumator netrebnic, o ființă ce nu-și cunoască datoria și dreptul seu, trebuie să primească instrucțiune în amândouă categoriile“. Ear' în pedagogia sa generală se exprimă astfel: „Cu obicinuitele unelte ale măsurilor fiecare copil mai înaintat în vârstă și fie-care june ar trebui să scie manipula, tot așa de bine ca și culinealul sau compasul. Dexterități mecanice exercerii ar fi mai folositoare, decât exerciții gimnastice. Căci acele servesc dezvoltării intelectuale, acestea corpului. În scoale civile ar trebui să se afle ateliere, cari nu trebuie să fie tocmai scoale de specialitate. Și fiecare om să învețe a-și folosi mâinile. Mâna ocupă un loc de onoare lungă limbă, contribuind a ridica pre om din animalitate.“

Dacă am lua însă în privire numai trebuințele vieții practice, și din ele am deduce necesitatea lucrului de mână în scoală, tot s'ar mai pute face obiecțiuni în contra introducerii lui, căci trebuințele vieții fiind multe, toate ar reclama oare-care provisiune în scoală, astfel că în urmă am face din ea un *mixtum compositum* de tot felul de ocupațiuni, cari ar zădărnici cu totul ajungerea scopului ei ideal. Lucrul de mână însă mai are și alte temeiuri, mai puternice, cari îl spriginesc în cererea de a fi introdus în scoală între celelalte obiecte de învățământ.

Lucrul de mână în diferitele sale modificări făcând pe elev să se ocupe cu multe feluri de materialuri, să le combine în multe feluri, să pună preț pe ceea-ce produce prin munca sa, va servi în scoală cu deosebire interesului empiric, celui speculativ și celui estetic. Pentru a pute reproduce în diferite materialuri obiectele de model ce se pun înaintea elevului, este neapărat de trebuință, ca elevul să cunoască foarte bine materialul în înfățișările și în însușirile sale, și astfel el trebuie să le întuească foarte de aproape. Cu cât însă intuițiunea în obiectele de învățământ este mai bine executată, cu atât mai clare și mai precise vor fi noțiunile ce ni le procurăm, și lucrul de mână silindu-ne vrând nevrând la o intuițiune cât se poate mai intensivă, va avea același efect ca și celelalte obiecte de învățământ, tractate în mod metodic. Ocupațiunea cu lucrul de mână însă nu numai că va contribui, prin intuițiunea intensivă ce recere, la formarea de noțiuni clare, ci va promova mai ales și formarea de serii de idei, asupra materialului, însușirilor lui, modul de prelucrare, obiectele diferite confecționate din el, folosul lor ș. a. Serile de idei constitue, după cum îndeobște este cunoscut, adevărată comoară neperitoare a spiritului nostru și cu cât aceste serii sânt mai bogate și mai variate, cu atât mai strâns legată este și cugetarea noastră, și cu cât ea este mai bine întemeiată, cu atât mai ușor se poate influența asupra formării năzuințelor, a voinței și prin ele asupra caracterului. Organul principal al productivității noastre este mâna; ea prin deprindere se perfecționează în mod admirabil și reagează asupra dezvoltării spiritului, astfel că cultivând dexteritatea mânei, ne deschidem calea pentru o multime de experiențe nouă, cari nu pot trece fără a lăsa urme în spiritul nostru. Oamenii, cari dispun de o dezvoltată dexteritate a mânilor lor, sânt în condițiuni de altcum asemenea, totdeauna mai înaintați în cultură, decât cei, cărora această dexteritate le lipsese. O privire asupra vieții popoarelor, la cari lucrul de mână se bucură de o cultivare intensivă, ne ilustrează pe deplin această aserțiune, căci cu toții scim că ele nu numai în privința intelectuală, ci și în cea morală și materială sânt superioare popoarelor, cari n'au ajuns a cultiva, după cum trebuie, lucrul de mână.

Examinat dar' lucrul de mână din punct de vedere al pedagogiei pe valoarea lui pentru dezvoltarea intelectului și al caracterului, el ni se presentă cel puțin tot de aceeași valoare, ca și obiectele de învățământ teoretice, adoptate până acum. Dacă la aceste vom mai adauge, cu ocu-

pațiunea cu lucru de mână dedă pe elev la ordine, la punctualitate, la acuratețe și la exactitudine, că prin aceasta îl feresce de umbletele pustii, cari sânt începutul multor defecte morale în educațiune, că înlesnesce controla asupra cugetărilor și judecăților sale, arătând prin nereușirea lucrului, greșelile ce s'au făcut în combinațiune la facerea planului lucrului, că contribuie în mod însemnat prin terenul ce-l oferă pentru combinațiuni nouă la executarea unui lucru în diferite moduri, la cugetare independentă și lucrare independentă, — adaugem tot atâtea motive puternice în favorul introducerii lucrului de mână în scoalele de băieți, ca mijloc puternic pentru promovarea educațiunii.

(Va urma.)

Dr. D. P. Barcianu.

### Varietăți.

**(Mahdiul.)** Trei Greci și un Copt, cari au putut, după-ce au fost reținuți mai mult timp lungă Mahdiul, să dobândească autorisarea de a se duce dela Obeid la Ghedarif și au profitat de această ocaziune pentru a scăpa și a ajunge la Massauah unde au sosit în acest oraș la începutul lui Februarie, spun următoarele:

„Am trecut prin țeara Gallebet, ne-am pus sub protecția puternicului șeik Saleh (care a sciut până acum să fie independent de Mahdiu), și fiind recomandați cătorva șefi abisiniani, am putut să ajungem la Gondav și de aci la Massauah.

„În cele dintâi zile după luarea Ghedarifului, ne-am ascuns într'un grănar. Foamea și setea ne-au făcut să eșim din el și să mergem a ne arunca la picioarele învingătorului, care ne-a cruțat viața cu condițiunea, ca să pronunțăm simbolul credinței musulmane și să dăm tot ce avem tesaurului public, numit Beit-ul-Mal. Atunci am fost desbrăcați de vestimintele noastre, dându-ni-se în locul lor un fel de manta de stofă albă, verde și roșie, o bonetă de aceeași culoare și sandali. Ni s'a pus în mână două lănci cu cari a trebuit să lovim de două ori în pământ scoțând un strigăt de resbel mahdist: *Fih Zebil Allah* (pentru cauza lui Dumnezeu). După-ce s'a sfârșit ceremonia, dădurăm înapoi lăncile și fuserăm liberați. De cinci ori pe zi a trebuit să mergem la Moscheia ca nisce buni Musulmani.

„După câteva săptămâni, primirăm ordinul de a merge în tabăra Mahdiului, la o distanță de câteva zile departe de Charthum. Aci fuserăm bine primiți, și ni se fixă la fie-care câte 15 dolari pe lună. Mahdiul este calificat de partisanii sei de Seidna-el-Imaum (Domnul nostru Iman sau principe al Credinței). De mai multe ori, el apără pe prizonieri în contra zelului oamenilor sei, cari păreau rău dispuși față cu toți cei ce nu erau Musulmani. Viața ce duce este ca și aceea a partizanilor lui; el urmează toate preceptele lui Mahomed, pe care l'a imitat până într'atât, încât are mai mult de patru femei. După Cair și Meca, îl preocupă mult Constantinopolul, deși îl pune pe marginele Indostanului.

„El nu poate suferi nici tutunul, nici beuturile alcoolice: zaharul, lucrurile pipărate și sorbeturile nu-i plac cătuși de puțin; portul original al vestimintelor de modă este pedepsit cu lovituri de gârbaci. În acea parte nu mai este nici o urmă de administrațiune; socialismul de stat sau comunismul pare a fi regula generală în această privință; nu mai sânt nici impozite, nici taxe, și singura resplărire făgăduită este jaful, precum singura autoritate este aceea a Mahdiului și a locțiitorilor sei, și singurul mijloc de acțiune și singurul venit al tesaurului public, unde se adună produsul jefuirii inimicului și al confiscărilor, dările de bună voie ale credincioșilor și contribuțiunile forțate impuse comercianților.“

#### (Mașină pentru a face să ploaie.)

Printre invențiunile din urmă aduse din Australia, una din cele mai ciudate este de sigur mașina pentru a produce ploaie, și în timp de secetă poate să facă mari servicii.

Punctul de plecare al acestei invențiuni este efectul produs asupra curenților atmosferici prin detunările tunurilor în timpul unei lupte.

În cursul celor două resbele din urmă, meteorologii au constatat că după tragerea focurilor tunurilor mari au urmat nisce mari perturbațiuni în atmosferă.

De aci până a-și închipui un aparat cu substanță detunătoare, având acțiune asupra stratelor superioare ale aerului, nu era departe.

Aparatul australian are forma unui balon plin de găuri; dea-supra este un fel de tabacheră, în care se pune dinamita. Balonul se înalță în aer când este nevoie de ploaie, și în momentul când se aprinde dinamita, se sparge sub această puternică acțiune și începe să cadă ploaie.

Cu această ciudată mașină s'au făcut experiențe acuma de curând în Noul-Galles de Sud, și după cum spun colonii din această țeară, ele au isbutit pe deplin.

Când vom ave o mașină, pentru a face ca timpul să fie frumos?

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

## Extrase din foaia oficială.

## Licitațiuni:

— În 15 Aprilie a. c. imobilele lui Iosif Iary la tribunalul reg. din Timișoara.

— În 12 Maiu a. c. realitățile lui Mihai Kónya în comunele N.-Borosnyó și Egerpaták de către judecătoria cercuală reg. din Seps-Szt.-György.

— În 5 Iunie a. c. realitățile lui Edmund Medgyesi la tribunalul reg. din Arad.

— În 28 Maiu a. c. imobilele lui Ioan Popovici la tribunalul reg. din Becicherecul-mare.

## Bibliografie.

„Amicul familiei“. Dîar beletristic și enciclopedic-literar cu ilustrațiune. Apare în 1/13 și 15/27 a fie-cărei luni. Gherla, 1/13 Martie 1885. Anul IX. Nr. 5. Sumar: Eugenie Stănescu (ilustrațiune). — Viața jertfită (novelă istorică originală; urmare), de V. R. Buticescu. — Copii. Scurtă ochire asupra lor și a obiceiurilor dela naștere și botez, studiu social de Eufrosina Homoriceanu-Stoescu. — Tipuri dela Brașov (ilustrațiune). — Părintele Carthausi. Roman de Br. Ios. Eötvös (urmare). — Numele ei . . . (poesie), de Emilia Lungu. — Diverse.

15/27 Martie, Nr. 6 Sumar: Viața jertfită. Novelă istorică originală (urmare) de V. R. Buticescu. — Asasinarea lui Mihai Viteazul, Domnul României. Dramă istorică în 3 acte, scrisă în versuri, de A. G. Draghicescu. — Dîci că nu iubesci? . . . Eu nu cred . . . (poesii), de G. Simu. — Nelegiuții (poesie), de V. B. Munteșescu. — Ortografia română cu litere latine între 1847—1860. Studiu filologic-literar, de Dr. Gregoriu Silăsi. — Tipuri din Bucuresci (ilustrațiune). — Emma, regina Holandiei, cu fiica sa Vilma, Clironoma tronului regal al Holandiei (ilustrațiune). — Ferice și vis (poesie), de C. Morariu. — Părintele Carthausi, roman de Br. I. Eötvös (urmare). — Diverse. — Varietăți.

„Biserica și școlă“. Foaie bisericească, scolastică, literară și economică. Ese odată pe săptămână: Dumineca. Arad, 3/15 Martie 1885. Anul IX. Nr. 9. Sumar: Cestiunea salariilor învățătoresci, de I. Grădinar, paroch. — Sinodul protopresbiterial din Buteni. — Academia română. — Diverse. — Concurs.

„Ortodoxul“. Foaie Duminecală. Bucuresci, 3 Martie 1885. Anul VI. Nr. 9. Sumar. Earăși cestiunea îmbunătățirii pozițiunii preoților. — Discurs, la Dumineca V. a sf. și marelui Post, prelucrat de Econ. G. F. — Tregerile religioare. — Bibliografie. — Înnoimntarea metropolitului catolic. — Diverse. — Anunțuri.

Revista societății „Tinerimea română“. Apare odată pe lună. Bucuresci, 1885. Nrii 11 și 12. Sumar: Considerațiuni asupra istoriei și metoda ei, de St. V. Nanu. — Plugarul cătră somn, de Gr. Creșcu. — Formă și fond — satiră, de Nal. — Starea actuală a învățămîntului primar rural din România, de Pr. Al. Popescu. — Tot ei (versuri), de Stemi. — O dragoste la cataramă (novelă), de N. G. Rădulescu. — După modă (versuri), de Al. I. Șonțu. — Unele păserele, xde Ale. — Talpa iadului (versuri), de Aur. V. Ursescu. — Moș-Ajun, Musica, Mort și rsmort (versuri), de N. G. Rădulescu. — Ce 'mi-ai scris? (versuri), de Al. I. Șonțu. — Teatru național (după despărțenie), de Stemi. — Din societate. — Conferențe. — Anunțuri.

## Seiri economice.

## Comerțul României cu Austro-Ungaria.

|          | Exporturi   | Importuri   |
|----------|-------------|-------------|
| 1871 Lei | 49,415.218  | 37,028.629  |
| 1872     | 81,688.383  | 38,773.290  |
| 1873     | 68,768.568  | 39,348.143  |
| 1874     | 55,476.370  | 48,308.102  |
| 1875     | 38,735.496  | 40,206.059  |
| 1876     | 73,790.878  | 78,885.051  |
| Lei      | 367,874.913 | 282,549.274 |

|          |             |               |
|----------|-------------|---------------|
| 1877 Lei | 90,134.238  | 179,782.782   |
| 1878     | 67,273.674  | 168,043.027   |
| 1879     | 68,856.820  | 124,754.860   |
| 1880     | 82,958.681  | 126,401.465   |
| 1881     | 72,131.702  | 134,963.201   |
| 1882     | 74,706.217  | 134,514.529   |
| 1883     | 71,478.385  | 153,972.506   |
| Lei      | 527,539.717 | 1,022,432.370 |

Așadar dela 1871 până la 1877 România 'i-a vîndut Austro-Ungariei mai mult decăt a cumpărat dela dînsa, ear' diferența în favoarea ei este 85,325.639 lei, sau o mijlociă de 14,220.939 lei pe an. — Dela 1877 până la 1884 cumpăna este în defavoarea țerii cu suma enormă de 494.892.653 lei, care dă o mijlociă anuală de 70,698.950 lei, și dacă compară cineva suma aceasta de 494,892.653 lei, excedent al importului în mișcarea comercială dintre România și Austro-Ungaria, cu suma de 567,876.396 lei, excedentul indicat al importului asupra exportului comerțului general al României, constatată că acest de mai sus excedent, mai în întregul seu, a revenit Austro-Ungariei.

Articlii Austro-Ungari a căror importare în România a luat mai mare întindere sînt:

Pelăria, obiecte de pele. În 1876, importul acestui articol de 8,698.536 lei (din care 3,000.000 încălțăminte); în 1877 el se urcă la 14,881.994 lei (din cari 8,193.386 încălțăminte); în 1878 ajunge la 37,291.005 lei (din cari 11,245.500 încălțăminte); în 1879 la 22,649.766 lei, (din cari 6,312.000 încălțăminte); în 1880 la 22,867.622 lei, (din cari 7,415.000 încălțăminte); în 1881, la 23,311.538 lei, (din cari 10,500.474 încălțăminte); în 1882, la 25,095.528 lei, (din cari 13,388.892 lei încălțăminte). Importul dar' al acestor articole a trecut preste întreit.

Materii textile și industrii derivate. În 1876, importul a fost de 15,973.525 lei, (din cari 2,978.368

îmbrăcăminte). În 1877 el se urcă la 36,494.523 lei, (din cari 8,986.320 îmbrăcăminte); în 1878 la 44,093.036 lei, (din cari 7,401.496 lei, îmbrăcăminte); 1879, la 33,400.885 lei, (din cari 6,836.158 îmbrăcăminte); în 1880, la 33,583.919 lei, (din cari 7,645.452 îmbrăcăminte); în 1881, la 39,376.398 lei, (din cari 7,772.091 lei îmbrăcăminte); în 1882, la 35,134.452 lei, (din cari 8,121.676 lei, îmbrăcăminte). — Această importare a ajuns dar' la preste îndoit.

Lemnărie și industrii derivate. Importul a fost de 8,178.675 lei, în 1876; de 18,611.933 lei, în 1877; de 23,055.519 lei, în 1878; de 20,520.637 lei, în 1879; de 20,128.738 lei, în 1880; de 20,044.613 lei, în 1881; de 18,503.226 lei în 1882. În mijlociă el s'a îndoit.

Metaluri și fabricațiuni metalice. Importul a fost de 9,425.369 lei, în 1876; de 48,325.197 lei, în 1877; de 23,055.519 lei, în 1878; de 20,520.637 lei, în 1879; de 20,128.738 lei, în 1880; de 20,044.613 lei, în 1881; de 18,503.226 lei în 1882. În mijlociă el s'a întreit aproape.

Și exportul din România în Austro-Ungaria a sporit în anii din urmă. Sporul acesta, vine numai din abundența producțiunii de cereale, el s'ar fi produs în ori-care împrejurare și fără convențiune.

Într'adevăr dela 1871 până la 1877 România a exportat în Austro-Ungaria de 367,874.913 lei, dela 1877 până la 1884 de 527,539.717 lei; spor: 159,664.804 lei. Exportul de cereale a dat cifrele următoare:

|       |             |     |        |        |                    |
|-------|-------------|-----|--------|--------|--------------------|
| 1871  | 17,866.171  | lei | adeacă | 36.15% | din exportul total |
| 1872  | 45,724.815  | "   | "      | 52.36  | "                  |
| 1873  | 35,811.838  | "   | "      | 52.22  | "                  |
| 1874  | 30,317.521  | "   | "      | 54.65  | "                  |
| 1875  | 17,428.754  | "   | "      | 44.47  | "                  |
| 1876  | 29,810.773  | "   | "      | 40.37  | "                  |
| Total | 176,959.872 |     |        |        |                    |

Mijlociă de 46.37 la sută din exportul general.

|       |             |        |       |                    |
|-------|-------------|--------|-------|--------------------|
| 1877  | 46,414.397  | adeacă | 51.49 | din exportul total |
| 1878  | 39,330.134  | "      | 58.61 | "                  |
| 1879  | 37,566.455  | "      | 55.93 | "                  |
| 1880  | 54,066.411  | "      | 61.55 | "                  |
| 1881  | 45,080.412  | "      | 62.49 | "                  |
| 1882  | 50,080.412  | "      | 67.03 | "                  |
| 1883  | 53,450.000  | "      | 74.65 | "                  |
| Total | 326,088.221 |        |       |                    |

Mijlociă de 55.97 la sută din exportul general.

Diferența între cele două totaluri este de 149,128.349.

Astfel exportul general prezintă, în periodul din urmă un spor de 159,664.804 lei; al cerealelor, un spor de 149,128.349 lei, adeacă o diferență de 10,526.455 lei, diferență prea slabă în profitul celorlalte ramure ale exportului. \*)

În ceea-ce privește animalele și derivatele lor, exportul în Austro-Ungaria, care dela 1871 până la 1877 sta între 25 și 30 milioane, s'a scoborit din ce în ce până a nu mai fi decăt de 9,507.699 lei, în 1882.

Alte două obiecte importante de export lănuirile și peile, se vîd și ele în scădere. Într'adevăr, cele dintăiu au produs dela 1871 până la 1877 lei 32,120.498, ear' dela 1877 până la 1883 suma de 25,698.714 lei: scădere 6,421.785 cele de al doilea au dat, dela 1871 până la 1877, suma de 19,359.621 lei, ear' dela 1877 până la 1883 suma de 14,682.500: scădere 4,679.101 lei.

Astfel, afară de cereale, producțiunea industriei române în curs de 7 ani, dela data convențiunii comerciale, s'a oprit în desvoltarea ei. Ea a căzut într'un fel de lănceđeală și marasm, — simptomă foarte gravă, — căci a nu progresa este a perli.

Curierul financiar al României. La bursa de astăzi transacțiunile atât în afaceri pe bani gata cît și pe termen erau foarte restrînse.

Mai toate valorile au pierdut câte ceva din cursurile cu care au închis ieri, astfel s'au cotate cu bani gata:

Rurale convertite 6 la sută 89 $\frac{1}{4}$ .

Fonciare urbane 5 la sută 83 $\frac{1}{2}$ .

Dacia-România 293.

Naționala de asigurare 216.

Credit mobilă 191.

Construcțiunile 239 $\frac{1}{2}$ .

Pe termen au încheiat:

Dacia-România 296 $\frac{1}{2}$ .

Naționala de asigurare 218 $\frac{1}{2}$ .

Construcțiunile 241.

Agio 12 $\frac{1}{4}$ —12 $\frac{1}{2}$  %.

Tendența nehotărîtă.

Piața din Sibiu, 16 Martie. Grâu Hectolitru 74—80 Kilo fl. 4.80 până fl. 5.60, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 3.60, până fl. 4.40 sēcara 66 până 72 chilo fl. 3.20 până fl. 3.80, orș 58 până 64 chilo fl. 4.— până fl. 4.80, ovēs 38 până 45 chilo fl. 2.20 până fl. 2.80, cucuruzul 68 până 74 chilo fl. 3.50 până fl. 4.10, mēlăiul 74 până 82 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.50 până fl. 1.75, semēnță de cănepă 49 până 50 chilo fl. 6.— până fl. 7.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, linte 78 până 82 chilo fl. 9.— până fl. 10.— fasolea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, pāsāt de grâu 100 chilo fl. 17.— până fl. 18.—, fāinā Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slāmina 100 chilo fl. 54.— până fl. 56.—, unsorea de porc fl. 52.— până fl. 54.—, sēu brut fl. 32.— până fl. 34.—, sēu de lumini fl. 50.— până fl. 51.—, lumini turnate de sēu fl. 56.— până fl. 58.—, sāpunul fl. 32.— până fl. 34.—, fēn 100 chilo fl. 1.80 până fl. 2.—, cănepa fl. 42.— până fl. 44.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 3.— până fl. 3.50, spirțul p. 100 L. % 29 până 31 cr., carnea de vită chilo 44 cr. carnea de vitel 36 până 45 cr., carnea de porc 36 până 44 cr., carnea de berbec 26 până 28 cr., ouē 10 cu 16 până 18 cr.

\*) Acest spor de 10,526.455 lei se datorează la nisele categorii ca: fructe, legume, combustibile și altele.

Tērgul de rīmători în Steinbruch. În 16 Martie n. s'a notat: unguresci bētrāni grei 42.— cr. până 43 $\frac{1}{2}$  cr., unguresci grei, tineri 45.— cr. până 46.— cr., de mijloc 44.— cr. până 45 $\frac{1}{2}$  cr., ușori 44.— cr. până 45.— cr., marfă țerānească, grea 43.— cr. până 44.— cr., de mijloc 42 $\frac{1}{2}$  cr. până 43 $\frac{1}{2}$  cr., ușoară — cr. până — cr., românesci de Bakony, grei 46.— cr. până 47.— cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbesci, grei 44.— cr. până 45.— cr., transito de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., transito ușori 43.— cr. până 44.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% cumpenți la gară.

## Cursul la bursa de mărfuri în Budapesta

dela 17 Martie st. n.

Grâu (din Banat): 72—75 Kilo fl. — până — 76—81 Kilo fl. — până —, (lūngă Tisza) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 8.20 până 8.75, (de Pesta) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 8.10 până 8.65, (de Alba-Regală) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 7.90 până 8.45, (de Bacșka) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. — până —, (din Ungaria de nord) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 7.90 până 8.40.

Sēcara (ungurescă) 70—72 Kilo fl. 7.20 până 7.50.

Orș (nutret): 60—62 Kilo fl. 6.70 până 7.—; (de berārie) 62—64 Kilo fl. 7.20 până 9.60.

Ovēs (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.90 până 7.20.

Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.95 până 6.—; de alt soi fl. 5.85 până 5.90.

Rapița fl. 11.50 până 12.75; de Banat fl. 11.25 până 12.—.

Mălăiu (unguresc): fl. 5.80 până 6.25.

## Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.28 până 8.30 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 8.74 până 8.76.

Sēcara (primăvară) — Kilo fl. 5.71 până 5.73.

Cucuruzul (Maiu—Iunie) fl. 5.84 până 5.86.

Rapița (August—Septemvrie) fl. 12 $\frac{1}{8}$  până 12 $\frac{1}{2}$  %.

Spirț (brut) 100 L. fl. 26.25 până 26.75.

## Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 17 Martie st. n. 1885.

|                               |       |                  |       |        |
|-------------------------------|-------|------------------|-------|--------|
| Renta amort. (5%)             | Cump. | 94.—             | vînd. | 95.—   |
| " Rur. conv. (6%)             | "     | 89 $\frac{1}{2}$ | "     | 91.—   |
| Acț. de asig. Dacia-Rom.      | "     | 293.—            | "     | 293.—  |
| Banca națională a României    | "     | 1200.—           | "     | 1260.— |
| Împr. oraș. Bucuresci         | "     | 32.—             | "     | 32.—   |
| Credit mob. rom.              | "     | 190.—            | "     | —      |
| Acț. de asig. Naționala       | "     | 210.—            | "     | 220.—  |
| Scrisuri fonciare urbane (5%) | "     | 84.—             | "     | —      |
| Societ. const.                | "     | 239.—            | "     | 241.—  |
| Schimă 4 luni                 | "     | —                | "     | 30.—   |
| Aur                           | "     | 12 $\frac{1}{4}$ | "     | 12.40  |

## Bursa de Budapesta

din 17 Martie st. n. 1885.

|                                                               |    |        |
|---------------------------------------------------------------|----|--------|
| Renta de aur ung.                                             | 6% | —      |
| " " " " 4%                                                    | —  | 98.80  |
| " " " " 5%                                                    | —  | 93.85  |
| Împrumutul căilor ferate ung.                                 | —  | 147.—  |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) | —  | 99.—   |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) | —  | 123.25 |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) | —  | 109.75 |
| Bonuri rurale ung.                                            | —  | 102.75 |
| " " cu cl. de sortare                                         | —  | 102.75 |
| " " " bānățene-timișene                                       | —  | 102.—  |
| " " cu cl. de sortare                                         | —  | 102.—  |
| " " transilvane                                               | —  | 101.75 |
| " " croato-slavone                                            | —  | 102.—  |
| Despăgubire pentru dijma ung. de vin                          | —  | 98.75  |
| Împrumut cu premiu ung.                                       | —  | 119.—  |
| Losuri pentru regularea Tisei și Segedin                      | —  | 119.25 |
| Renta de hārtie austriacă                                     | —  | 83.20  |
| " " argint austriacă                                          | —  | 83.50  |
| " " aur austriacă                                             | —  | 108.—  |
| Losurile austr. din 1860                                      | —  | 139.—  |
| Acțiunile băncii austro-ungare                                | —  | 862.—  |
| " " de credit ung.                                            | —  | 310.—  |
| " " " austr.                                                  | —  | 301.90 |
| Argintul                                                      | —  | —      |
| Scrisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“     | —  | 101.—  |
| Galbeni împărătesci                                           | —  | 5.69   |
| Napoleon-d'ori                                                | —  | 9.78   |
| Mārci 100 imp. germane                                        | —  | 60.55  |
| Londra 10 Livres sterlinge                                    | —  | 124.45 |

## Bursa de Viena

din 17 Martie st. n. 1885.

|                                                               |    |        |
|---------------------------------------------------------------|----|--------|
| Rentă de aur ung.                                             | 6% | —      |
| " " " " 4%                                                    | —  | 98.85  |
| " " " " 5%                                                    | —  | 93.85  |
| Împrumutul căilor ferate ung.                                 | —  | 147.25 |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) | —  | 99.—   |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) | —  | 123.50 |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) | —  | 109.50 |
| Bonuri rurale ung.                                            | —  | 103.—  |
| " " cu cl. de sortare                                         | —  | 103.—  |
| " " bānățene-timișene                                         | —  | 102.—  |
| " " cu cl. de sortare                                         | —  | 102.—  |
| " " transilvane                                               | —  | 102.—  |
| " " croato-slavone                                            | —  | 102.—  |
| Despăgubire pentru dijma ung. de vin                          | —  | —      |
| Împrumut cu premiu ung.                                       | —  | 119.30 |
| Losuri pentru regularea Tisei și Segedin                      | —  | 119.30 |
| Rentă de hārtie austriacă                                     | —  | 83.35  |
| " " argint austriacă                                          | —  | 83.70  |
| " " aur austriacă                                             | —  | 108.45 |
| Losurile austr. din 1860                                      | —  | 139.30 |
| Acțiunile băncii austro-ungare                                | —  | 864.—  |
| " " de credit ung.                                            | —  | 310.25 |
| " " " austr.                                                  | —  | 301.75 |
| Argintul                                                      | —  | —      |
| Galbeni împărătesci                                           | —  | 5.81   |
| Napoleon-d'ori                                                | —  | 9.80   |
| Mārci 100 imp. germane                                        | —  | 60.55  |
| Londra 10 Livres sterlinge                                    | —  | 124.40 |

[122] 6

## Banca generală de asigurare

## „TRANSILVANIA“

în Sibiiu,

≡ fundată în a. 1868 ≡

asigurează pe lūngă condițiunile cele mai favorabile:

a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de cāmp, mobilii etc.

b) pe vieața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe casul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauate prin foc